

lisco Armido na 3 leta robije; Besednjak Albert na 3 leta robije; Golebiowski na 2½ leta; Baraga Ludvik na 8 mesecev strogega zapor; Stupica St. je bil oproščen. Obsojenim se je štel v kazen preiskovalni zapor.

Priprost ponarejevalec. Pred sodnim senatom v Ljubljani je dajal dne 15. t. m. odgovor radi potvorbe denarja Jan. Pirman iz Pirmanov pri Sv. Vidu nad Cerknico. Kot nadarjen in spreten risar se je lotil lani z najbolj enostavnimi pripomočki potvorbe tisočaka in stotaka. Celo Narodna banka je izjavila o potvorbah, da jih je napravila v risanju večja — vendar ne strokovnjaška roka. Janez je ponaredil dva tisočaka in en stotak ter se je podal lani dne 11. novembra s potvorbami v Ljubljano, da bi jih zamenjal ter predal prometu. Od nekega Bosanca je kupil malenkosti in te je plačal s ponarejenim stotakom. Bosanec mu je dal nazaj 8 pravih 10dinarskih bankovcev. V delikatesni trgovini Javornik je hotel Janez plačati nekaj salame s potvorbo, a so jo prepoznali, poklicali stražnika in ta je Pirmana zasledoval, dokler ga ni prijel. Janezov denar sploh ni bil sposoben za promet in radi tega so ga obsodili le na 12 mesecev strogega zapor.

Obsodba nevhaležnega in surovega sina. Janez Meznarič, 29letni posestniški sin iz Bukovcev pri Ptuj, je prevzel od staršev posestvo. Stara dva sta si zgovorila skromen prevžitek, a niti tega jima ni dajal sin v redu. Starša sta se zatekla na sodišče in to je hotelo sina z rubežno prisiliti, da bi odrajal staršema zgovorjeno pravico. Letos dne 7. aprila je sodna cenitev mladega Meznariča toliko razljutila, da je pograbil vojaško karabinko, pomeril na mater, a jo je zgrešil. Hotel je nato ustreliti očeta, pa mu je orožje dvakrat odreklo. Nad očeta se je spraval s puškino kopitom ter ga je pobil na tla. Dne 18. maja je obsodilo mariborsko sodišče nevhaležnega ter surovega sina na 3 leta in 3 mesece robije.

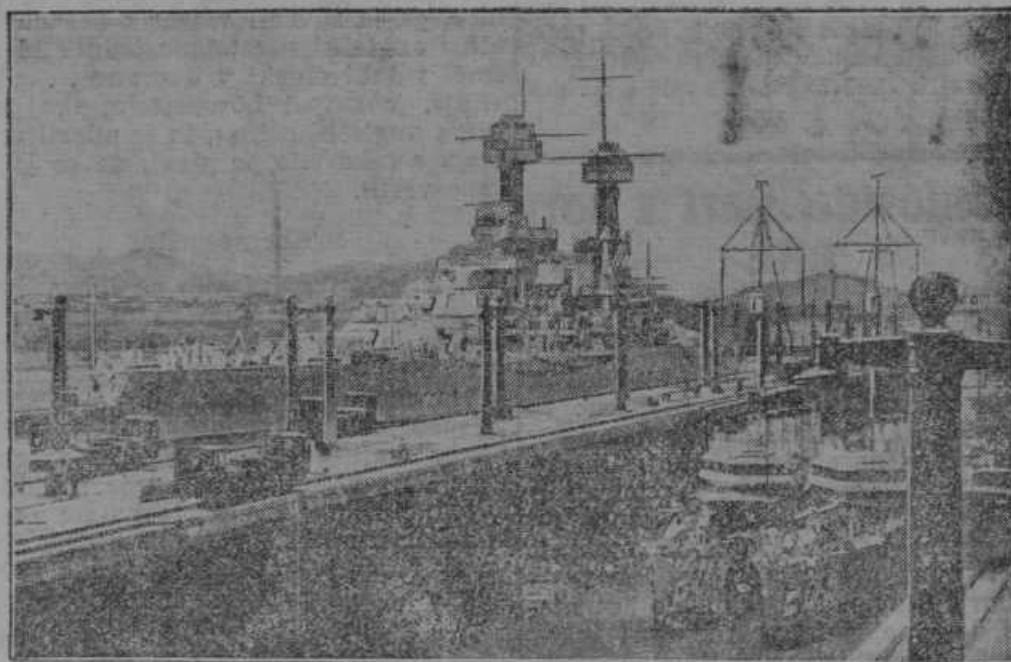
*

Rozno iz Prekmurja.

Širom Slovenske Krajine. Še nobeno leto, čeprav se že suša par let ponavlja, nismo v tako zgodnji pomladi občutili takega velikega pomanjkanja dežja kakor letos. Ljudje že kar z nezaupljivimi očmi gledajo bodočnosti v obraz. Če bo še ta suša nekaj časa trajala, bodo vse naše nade uničene; kajti trava je že suha, rž in pšenica sta ostali čisto pri zemlji in poleg tega oveli. Krompir in koruza, ki sta nekoliko kasneje vsajena, ne moreta vzkliti, temveč sta ostala taka, kakršne so vsadili. Molitve vernikov glasno done proti nebu ter prosijo usmiljenja, kajti če ostanejo še nekaj časa brez dežja, bodo ostali tudi brez hrane. Da bi se jih Bog usmili in jim dal dežja, so se na večih krajih vršile prav dolge križevske procesije. Tako je na primer šla v Turnišču procesija en dan v Renkovce, drugi dan v Gomilice in tretji dan v Lipo. Ob pogledu na ovelo žito so še njih molitve bile veliko pobožnejše.

Dolnja Lendava. Na predlog prosvetnega ministra je bilo nastavljenih več mladih učiteljev tudi v Prekmurje; kajti nerasčaja je mnogo in vsled tega je v nekaterih krajih primanjkovalo učnih moči. Nastavljeni so sledeči gospodje: Bolta Alojz v Dolnji Lendavi, Tetrec Franc v Petešovcih, Bezan Viljem v Radmožancih, Skrabelj Alojz v Črensovcih, Lipovec Franc v Srednji Bistrici, Volk Rudi v Trnju, Babič Matija v Turnišču, Križanič Franc v Veliki Polani, Visner Ludvik v Cankovi, Dereani Jožef v St. Juriju, Fatur Viljem v Bodoncih, Pajtler Franc v Tišini itd.

Nedelica. Zadnje čase prihajajo tudi k nam nepovabljeni nočni gostje ter si zažele tujega blaga, zlasti perutnine. Več kokoši so odnesli tudi g. Čehu. Ko je ta zapazil tatvino, je za deva prijavil orožnikom in tudi sam šel iskat svoje kokoši. Po daljšem iskanju se mu jih je posrečilo najti v Črensovcih na avtomobilu, ki eksportira perutnino. G. Čeh je svoje kure spoznal, zato jih je zahteval nazaj. Toda tam mu tega niso verjeli. On pa je rekel: »Dajte mi eno mojo kokoš in videli boste, da je moja, ker mi bo šla na roko.« Po tem poskusu so mu kokoši vrnili, kajti spoznali so, da so njegove. Tat je bil kure prodal za izvoz.

Amerikanska vojna mornarica, ki je imela manevre v Atlantskem Oceanu, je preplula Panamski prekop v 48 urah.

Iz zgodovine surovega masla.

Zgodovina beleži, da je surovo maslo, kakor večina drugega, le iznajdba slučajja. — Arabci so imeli navado, da so jemali s seboj v usnjatih mehkih mleko na potovanje skozi puščave. Ker so bili mehi pritrjeni na hrbte kamel, so se pri premikanju živali zibal sem ter tja in na ta način je tudi mleko stalno klopotalo po mehkih. Posledica tega slučajnega postopanja je bila, da je nastalo iz mleka maslo, katerega so uporabljali prvotno za negovanje kože. Ko je pa naraslo povpraševanje po surovem maslu, so natočili kisto mleko v me-

Januš Golec;

20. nadaljevanje.

KRUCI

Ljudska povest po zgodovinskih virih.

Župnik se je odločil med glasnim ihtenjem za mladoletnega Frančka, ki naj otme kot jedva 17 letni junak ogroženi jeruzalemski tabor in celo Mursko polje. Dušni pastir se je spustil na kolena, pričel ihtečega glasu z lavretanskimi litanijami klicati na pomoč Marijino spremstvo za na pot vitezu — mladeniču. Zbrani so odgovarjali jokaje in blagrovale izvoljenca, da je naklonjena kakor na božji mig najmlajšemu borcu odlika prenosa rešilnega pisma. Za odhod rešitelja je bila določena noč, ko bodo Kruci po trudopolnem prepeljavanju in zakopavanju topov spali in drotali liki ubiti.

Župnik je okrepljal v noči neustrašenega junaka s sv. obhajilom. Mati ga je blagoslovila pred kipom žalostne Matere božje. Sobojevniki so mu stiskali kakor svetniku roke in mu želeli iz dna srca prehod in

priključiti pomoči. Poveljnik je ušil lastnoročno v jopič pismo, ga objel, očetovsko poljubil in mu razkazal ter raztolmačil še enkrat skozi strelne odprtine pot, katere se naj drži, da ne bo zašel v pest pesjanom, katerim je prizanašanje — tujka! Noč po prihodu in delnem zakopu sovražnih topov se je zdela tudi poveljniku najbolj varna za posel, katerega bi naj izpeljal Franček. Oblegovalci najbrž niti stražili ne bodo. Glavno važnost polagajo v artilerijsko pripravo za napad in da bi se upali priprosti kmetje na izpad s hriba v grabo, o taki drznosti ne sanja nobeden Kruc! Franček je imel nalog, da se potegne iz grabe v šumo in na vas Podgradje pri Ljutomeru. Iz Podgradja se naj skuša priplaziti do Mure. Ob njenih vijugah bo dosegel najbolj sigurno od tolovajev nenadlegovano Verzej. Vzel je s seboj na pot nabito pištolo in nož. V slučaju zajetja naj ustrelji, da mu pohiti taborišče na pomoč.

Za okopom je vzela Frančka od mesečine spremljana noč med gorečimi vzdihmi k Pomoči kristjanov, ki mu naj nakloni zaščito! Mladega junaka so spremljali vsi z nestrpnimi pogledi v grabo, kjer je zatopil očem. Vsi so pridržali sapo; ali ne bo zdaj in

Želodčne bolečine, pritisk v želodcu, gnloha v črevesu, žolčan okus v ustih, slaba prebava, glavobol, težak jezik, bleđa barva obraza izginejo čisto po večkratni uporabi naravne »Franz Josefove« grenčice s tem, da jo izpijemo kozarec, preden ležemo spat. Specialni zdravniki za bolezni v prebavilih izjavljajo, da je »Franz Josefovo« vodo toplo priporočati kot v te namene služeče domače zdravilo. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Lipa. Smrt, ki nikomur ne prizanaša, je pobrala mlado ženo g. Škaliča, posestnika in trgovca s krompirjem. Umrta je kmalu po porodu. Porodila je namreč dvojčka, ki sta tudi umrla. Nad vse žalosten je bil prizor gledati mlado mater z otročičkoma na mrtvaškem odru. Pogreba se je udeležilo lepo število ljudi, ki so mladi ženski, ki je bila splošno priljubljena, izkazali zadnjo čast. Izražamo mlademu vdovcu g. Škaliču in vsem sorodnikom naše iskreno sožalje!

Prekmurje. Založba »Raba« bo izdala več publikacij za temeljitejšo spoznanje naše zemlje. Delo bo imelo naslov »Prekmurški prijatelji« in bo vsebovalo razvoj in značaj prekmurske književnosti v 18. in 19. stoletju. Za naročnike bo stalo 25 Din. To delo toplo priporočamo!

Skrivnostna smrt v novi luči.

Uvod.

O največjem goljufu najnovejše dobe Staviskem, ki je ogoljufal Francoze in celi svet za težke stomilijone, smo že veliko pisali. Staviski se je sam ustrelil po razkritju, a njegovi ljudje in pomagači so naprej na delu in odstranjujejo z umori vse jim neljube osebe na skrivnostne načine in nobena oblast jim ne more prav do živga. Danes — po smrti Staviskega, skušajo kot njegovo delo pojasniti marsikateri umor iz vrst najvišjih in najvplivnejših oseb, ki so zginile, ali za javnost vsaj storile samomor in si tedaj ni znal nihče raz-

ložiti, kaj je natiralo milijonarja v — smrt, kje in kako je zginil. Med skrivnostno izginule spada tudi belgijski velebankir Löwenstein. V svojem letalu se je hotel prepeljati iz Belgije na Angleško in med vožnjo je padel iz letala v morje in nikdo ni zvedel kaj več o njem. Časopisje je tedaj pisalo, da je odprl med vožnjo pomotoma namesto vrata v stranišče, ona ven in je prišlo na ta način do smrtnega ponesrečanja.

Bankir v igralnici.

Bilo je leta 1926. Belgijski bankir Löwenstein se je naselil stalno v severnošpanski igralnici — v Biarritzu. Za njegovo vilo je bilo zasebno letališče, po katerem so se kretala noč in dan tri bankirjeva vodna letala, pripravljena na polet. Kapitalist Löwenstein je vladal tedaj v Biarritzu. Pred njim so se klanjali celo najznamenitejši angleški lordi. Ko je hotel nekoč, spremljan od belgijskega senatorja, v navadni obleki k posebno imenitnem večeru v igralnici, ga je zavrnil vratar z besedami: »Niti angleški prestolonaslednik bi ne smel v taki obleki v dvorano...« — »Kaj«, je zavpil Löwenstein, »kaj me briga angleški princ«, in je udaril vratarja s tako silo po glavi, da se je ta osnesvestil.

Redke nezgode.

Poletje l. 1926 ni bilo za Löwensteina samo čas brezmejnega uživanja. G. bankir je napravljajal na krog njegovih prijateljev vtis, kakor bi ga preganjala nevidna sila. Močni ter sicer neplašljivi mož je imel trenutke, ko se je bal kakor majhen otrok. Ne brez vzroka. Dne 14. septembra se mu je pripetila avtomobilska nesreča, iz katere se je čudežno izmotal živ. Ko so preiskovali vzrok nesreče, so dognali, da mu je bil nekdo nalašč pokvaril motor

Dva dni pozneje je padel koj po dvigu v zrak z letalom vred. Vzrok: škodoželjna poškodba. Krivcev ni mogel nihče odkriti.

Sedemnajst vlomov.

Leta 1926 je bilo mesto Biarritz, kjer se shajajo samo milijonarji, pozorišče najbolj nerazumljivih dogodkov. Gospem so zginjale v vrvežu z vratov najdragocenejše ovratnice. Ko so se vrnile na stanovanje, so našle prazne še šatulje za nakit. V katerikoli blagajni je bila shranjena kaka dragocenost — zginila je. Celu cerkev sv. Martina so oropali skrivnostni lopovi za pol milijonov funtov vrednosti. V celem so ugotovili v Biarritzu omenjenega leta 17 ropov ter vlomov. Vse poizvedbe za lopovskimi pretkanci so bile ničeve.

Obiskali so ga...

Dne 14. oktobra 1926 sta priredila gospod in gospa Löwenstein v svoji vili pojedino, na katero so bili povabljeni angleški lordi, francoski grofi in ameriški dolarski mogočnejši. Po imenitni pogostitvi se je odstranil od zabave g. Löwenstein krog polnoči, ker je imel navado, da je bil ob 6. uri zjutraj na nogah. Po drugi uri čez polnoč so se poslovili tudi ostali gosti od soproge Löwensteinove.

Ko je zbudil drugo jutro sluga Löwensteina, je opazil, da je bilo v pred-sobi spalnice vse v največjem neredu. Gospodova obleka je bila razmetana po tleh in iz sukna iztrgana fura ali podloga. Stoli so bili prevrnjeni, omare odprte...

Pri tem poročilu je bankir prebledel. V enem kotu so našli Löwensteinovo denarnico, iz katere je zginil denar in bankirjevi tajni dokumenti. Löwenstein ni čul nočnih obiskovalcev, njegovi psi se tudi niso oglasili.

Löwenstein je hitel v sobo svoje žene in jo je zbudil. Tamkaj ni bilo niti sledi o kakem neredu. V eni omari med perilom je skrivala gospa ključ od blagajne za nakit. Ključa ni bilo. Tičal je v blagajni... Dragocenosti so bile izropane. Neznanec je odnesel diamantov za 20 milijonov frankov.

zdaj počil strel in jih pozval? Počasi so se oddihali eden za drugim. Vse tiho... Franček je že moral biti preko obroča oblege in hiteti skozi šumo na Podgradje, kjer se bo odpočil in razgledal za nadaljnjo, veliko manj nevarno pot. Jarek krog zakopov se je pričel prazniti. Branilci so odhajali k počitku v trdni veri, da je premagal neustrašeni junak ovire in bodo sigurno prihodnjo noč rešeni oblege.

Jeruzalemski tabor je legal k počitku. Nedolžen mladenič je bil odposlan, da prinese izza Mure na Jeruzalem oljčno vejico rešitve in zmage nad pasjim sovražnikom!

==

Franček se je priplazil srečno po trebušu s hriba v grabo, ne da bi zadel na kako stražo. V globeli je še čepe pazno gledal na vse strani, ali se bo zganilo kje kaj sumljivega, kar bi obetalo nevarnost. Spodaj vse tiho in mirno. Briti je začel po grabi mrzel zimski veter. Po vseh štirih je poskusil naprej. Za dobrih 30 korakov je bil gozd, ki se je vijugal po grebenu in mu nudil pri skakanju od enega drevesa do drugega

zadostno kritje. Pokrižal se je, vzdihnil k jeruzalemski Materi žalosti, se vzravnaval in s par dolgimi skoki je bil v šumi. Bila je na prvi pogled prazna in nezastražena. Tukaj je šlo lažje. Treba je bilo iz previdnosti le na lahko stopati po zmrzlem snegu, da ne bi preveč škripal in poiskati za preskoke debelejša drevesa. Navidez lahko umikanje skozi goščo je bilo za neizkušenega mladca tolikanj naporno, da mu je zalival kljub mrazu pot čelo, ko je nalezl že precej v gozdiču na pogorišča, iz katerih se je še kadilo. Od napol tlečih ognjev dalje so bili vozovi, konji, po tleh raztrošena slama, seno... Nobene straže. Očividno je tukaj taboril kručevski pratež, ker je vladala tolika brezskrbnost. Baš je nameraval obiti liki izumrli tabor, pa se je prikotalil iz voza dolg Kruc in momljaj v madžarščini: »Ištvan, ne bodi hud, če si stražil dalje. Takoj te zamenjam.« Franček je pritegnil sapo, stisnil v pest nož in prestopil naprej brez odgovora.

»Strela, se že zopet središ,« je nadaljeval od mraza drgetajoči dolgotetnež. »Vsaj požirek žganja mi daj,« je silil vanj dolgin od zadaj in že je bil tako blizu, da bi ga bil lahko otipal.

Mladostnega junaka je zapustila na mah zadnja

bihi na brze konje, ki so morali s tem tovorom nekaj časa galopirati. Dolgo za tem so znašli prvi sodček za izdelovanje masla in pridelava surovega masla je takoj narasla in se razširila po vsem svetu.

Zanimiva statistika iz Londona.

V 19. stoletju je bilo v Londonu trikrat toliko krčem ter točilnic piva nego v današnjih dneh, čeravno je posedalo tedaj mesto komaj polovico današnjega obsega. V 19. stoletju beleži kronist: 200 krčem, 447 jedilnic, 550 kavarn, 6000 točilnic piva, 8700 točilnic žganja = 16.000 lokalov, po katerih so popivali Angleži. Število prebiv-